

HVĚZDÁŘSKÁ ROČENKA 2002

Hvězdárna a planetárium hl. m. Prahy

**Hvězdářská
ročenka
2002**

Hvězdárna a planetárium hl. m. Prahy

Hvězdářská ročenka 2002

Pod redakcí Pavla Příhody připravili

Otokar Buzek
Jan Mánek
Anton Paschke
Petr Pravec
Pavel Příhoda
Petr Sobotka
Petr Sojka
Ladislav Šmelcer
Jan Vondrák
Miloslav Zejda
Vladimír Znojil

Ročník 78

Hvězdárna a planetárium hl. m. Prahy
v koedici s Astronomickým ústavem AV ČR
a Petr Sojka, PRPEEZ know-how
Praha 2001

© Pavel Příhoda za kolektiv, 2001
ISBN 80 - 86017 - 32 - X
ISSN 0373 - 8280

PŘEDMLUVA

Hvězdářská ročenka 2002 vstoupila do druhého roku třetího tisíciletí jako 78. ročník této publikační řady, kterou již po celé desetiletí vydává Hvězdárna a planetárium hl.m. Prahy, od ročníku 71 (Hvězdářská ročenka 1995) v koedici s Astronomickým ústavem AV ČR. Po organizační stránce se vydávání Ročenky věnuje ředitel Hvězdárny a planetária hl.m. Prahy, Ing.Marcel Grün. Veškerý materiál zpracoval na tiskové předlohy Mgr. Petr Sojka. Jmenovaní jsou spolu s hlavním autorem pracovníky Hvězdárny a planetária hl. m. Prahy.

Vydavatelé i autoři děkují Radě Fondu Akademie věd České republiky pro vydávání vědecké literatury za finanční příspěvek, který usnadnil vydání Hvězdářské ročenky 2002. Stejně tak náleží poděkování magistrátu hl. m. Prahy, který zřizuje Hvězdárnu a planetárium a přispívá na její činnost, do níž příprava Ročenky patří. Jmenovaným institucím jsme vděční za jejich podporu a pochopení.

Během přípravy tohoto svazku nás opět podobně jako předchozího roku bohužel zastihla další smutná zpráva: ve věku 81 let zemřel 20. února nejstarší a dlouholetý člen autorského týmu Hvězdářské ročenky, Ing. Vladimír Ptáček, který pravidelně připravoval část D Ročenky, Časové signály. Spolupráce v HR 2002 se již předem ze zdravotních důvodů zřekl. Autorství této části se ujal Ing. Otokar Buzek, pracovník Ústavu radiotechniky a elektroniky Akademie věd ČR.

Autorské podíly 78. ročníku jsou následující: část A (Kalendářní data roku 2002), B3 (Planety a jejich měsíce - průvodní texty, mapky elongací Merkura, některé ilustrace a část tabulek planet), B4 (Zatmění Slunce a Měsíce - texty a schema zatmění), B6 (Planetky Ceres až Vesta - texty a některé tabulky) a textovou část C (Kalendář úkazů) zpracoval P. Příhoda. J. Vondrák je autorem oddílů B1 (Slunce), B2 (Měsíc), B3 (efemeridy planet a satelitů, grafy poloh satelitů Jupitera a Saturna), B4 (Zatmění - výpočty), B5 (Zákryty hvězd a planet Měsícem), B6 (efemeridy planetek Ceres až Vesta) a B9 (redukční veličiny pro hvězdy, tabulky Polárky). Autorem diagramů východů a západů planet a planetek v částech B3 a B6 je P. Sojka. Vyhledávací mapky Urana, Neptuna a Pluta, část stati B6 (další jasnější planetky), jakož i mapky pro část B7 (Komety) a C (Kalendář úkazů) zpracoval J. Mánek. Autorem oddílu B7 (Komety) je P. Pravec, s nímž spolupracoval V. Znojil. Posledně jmenovaný autor připravil také oddíl B8 (Meteory). Oddíl B9 (Proměnné hvězdy) vypracoval M. Zejda, A. Paschke, P. Sobotka a L. Šmelcer. Autorem části D (Časové signály) je O. Buzek.

Hvězdářská ročenka 2002 má téměř stejný rozsah jako v roce 2001 a v době internetu není zřejmě nutné jej podstatně měnit. Přesto nejsou vyloučeny dílčí úpravy; s náměty na jejich zařazení se můžete obrátit na kteréhokoliv z autorů nebo na vydavatele - ať už osobně, poštou nebo e-mailem. Stejně tak budeme vděční za upozornění na některé chyby - takovou byla například nepřesně uváděná poloha Hvězdárny a planetária Mikuláše Koperníka v Brně, kterou jsme již v tomto svazku

opravili. Předností podobných publikačních řad jako je Hvězdářská ročenka je ovšem jistá stabilita obsahu a výběr informací Ročenky se osvědčuje již řadu let. Není však vyloučeno, že vás napadne užitečná změna nebo úprava. Pokud by šlo o speciálnější, ale užitečné údaje, mohou se stát součástí diskety.

Disketa ke Hvězdářské ročence 2002 je její samostatnou součástí a lze ji zvlášť objednat. Její obsah se nepřekrývá s tištěnou částí Ročenky, ale rozšiřuje ji. Uvádí efemeridy, které využívá užší okruh zájemců, a užitečné katalogy, jež by však byly pro tištěnou část Ročenky příliš rozsáhlé. V disketě pro rok 2002 uvádíme jako obvykle efemeridovou část s tabulkami pravoúhlých geocentrických souřadnic Slunce, geocentrické rovníkové souřadnice planet s jednodenním intervalem, geocentrické ekliptikální souřadnice planet a zdánlivé polohy vybraných jasných hvězd v desetidenních intervalech. V katalogové části najdete kromě obvyklých podrobných efemeridových tabulek, připravených jako vždy J. Vondrákem, druhou část katalogu Catalogue of Principal Galaxies (Paturel et al, 1989). Disketu připravil P. Sojka a J. Vondrák. Obsah disket z předchozích let je uveden v předmluvě Hvězdářské ročenky 2001. Diskety i ze starších ročníků lze stále objednat na adrese Hvězdárny a planetária hl. m. Prahy.

Budeme rádi, když vám Hvězdářská ročenka i ve druhém roce třetího tisíciletí dobře poslouží při práci nebo astronomické zájmové činnosti a přejeme vám k tomu průzračnou oblohu, více starodávné dobré tmy v noční době a co nejklidnější ovzduší při nočním i denním pozorování.

Za autorský kolektiv
Ing. Pavel Příhoda